ROZHODNUTIA

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE KOMISIE (EÚ) 2019/1287

z 26. júla 2019

o predĺžení sprísneného dohľadu pre Grécko

[oznámené pod číslom C(2019) 5900]

(Iba grécke znenie je autentické)

EURÓPSKA KOMISIA,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013 z 21. mája 2013 o sprísnení hospodárskeho a rozpočtového dohľadu nad členskými štátmi v eurozóne, ktoré majú závažné ťažkosti v súvislosti so svojou finančnou stabilitou, alebo im takéto ťažkosti hrozia ([1]), a najmä na jeho článok 2 ods. 1,

keďže:

(1) Po skončení finančnej pomoci z Európskeho mechanizmu pre stabilitu 20. augusta 2018 sa vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ) 2018/1192 ([2]) aktivoval sprísnený dohľad pre Grécko na obdobie šiestich mesiacov od 21. augusta 2018. Vykonávacím rozhodnutím Komisie (EÚ) 2019/338 ([3]) sa predĺžil o obdobie ďalších šiestich mesiacov so začiatkom 21. februára 2019.

(2) Grécko prijalo od roku 2010 značný objem finančnej pomoci, v dôsledku čoho celkové nesplatené záväzky Grécka voči členským štátom eurozóny, Európskemu nástroju finančnej stability a Európskemu mechanizmu pre stabilitu predstavujú sumu 243 700 miliónov EUR. Grécko prijalo finančnú podporu od svojich európskych partnerov za zvýhodnených podmienok, pričom boli prijaté osobitné opatrenia na dosiahnutie udržateľnejšieho dlhu v roku 2012 a opäť zo strany Európskeho mechanizmu pre stabilitu v roku 2017. Euroskupina 22. júna 2018 politicky odsúhlasila vykonávanie dodatočných opatrení, ktorých cieľom je zabezpečiť udržateľnosť dlhu. Tieto opatrenia zahŕňajú predĺženie váženej priemernej splatnosti o ďalších 10 rokov, odloženie úrokov a amortizácie o ďalších 10 rokov, ako aj o vykonávanie ďalších dlhových opatrení. Euroskupina môže na základe pozitívnych správ v rámci sprísneného dohľadu týkajúcich sa dodržiavania politických záväzkov po skončení programu zo strany Grécka dvakrát ročne odsúhlasiť dve dodatočné opatrenia (zrušenie zvyšovania marže úrokovej sadzby týkajúcej sa tranže spätného odkúpenia dlhu v rámci programu Európskeho nástroja finančnej stability od roku 2018 a obnovenie prevodu súm rovnajúcich sa príjmom vnútroštátnych centrálnych bánk krajín eurozóny zo štátnych dlhopisov Grécka držaných v rámci dohody o čistých finančných aktívach a programu pre trhy s cennými papiermi). V tejto súvislosti bola v nadväznosti na dohodu Euroskupiny z apríla 2019 uvoľnená prvá tranža politicky podmienených dlhových opatrení v hodnote 970 miliónov EUR.

(3) Grécko sa v rámci Euroskupiny zaviazalo, že bude pokračovať vo všetkých kľúčových reformách prijatých v rámci programu makroekonomických úprav Európskeho mechanizmu pre stabilitu („program“), dokončí ich a zabezpečí plnenie cieľov dôležitých reforiem prijatých v rámci tohto programu a jeho predchodcov. Grécko sa takisto zaviazalo, že vykoná osobitné opatrenia v oblasti fiškálnych a fiškálno-štrukturálnych politík, sociálneho zabezpečenia, finančnej stability, trhu práce a trhov s výrobkami, privatizácie a verejnej správy. Tieto osobitné opatrenia, ktoré sú stanovené v prílohe k vyhláseniu Euroskupiny z 22. júna 2018, prispejú k odstráneniu nadmerných makroekonomických nerovnováh v Grécku a príčin alebo potenciálnych príčin hospodárskych ťažkostí.

([1]) Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 1.
([2]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2018/1192 z 11. júla 2018 o aktivácii sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 211, 22.8.2018, s. 1).
([3]) Vykonávacie rozhodnutie Komisie (EÚ) 2019/338 z 20. februára 2019 o predĺžení sprísneného dohľadu pre Grécko (Ú. v. EÚ L 60, 28.2.2019, s. 17).

(4) Komisia 21. novembra 2018 prijala na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 ([4]) správu o mechanizme varovania, v ktorej Grécko určila za jeden z členských štátov, v prípade ktorých sa vykoná hĺbkové preskúmanie. Hĺbkové preskúmanie bolo zahrnuté do správy o krajine na rok 2019 pre Grécko ([5]), ktorá bola zverejnená 27. februára 2019. Komisia dospela k záveru, že napriek úspešnej obnove rozpočtového salda a výraznému zníženiu deficitu bežného účtu existujú v Grécku nadmerné makroekonomické nerovnováhy ([6]), ktoré sú pozostatkom krízy. Súvisia najmä s vysokým verejným dlhom, zápornou čistou medzinárodnou investičnou pozíciou, vysokou úrovňou nesplácaných úverov v súvahách bánk a stále vysokou mierou nezamestnanosti. Predovšetkým možno konštatovať, že verejný dlh dosahoval na konci roka 2018 úroveň 181,1 % hrubého domáceho produktu, čo je najvyššia úroveň v Únii. Čistá medzinárodná investičná pozícia vo výške – 137,9 % hrubého domáceho produktu v roku 2018 zostáva veľmi vysoká. Navyše, hoci sa deficit bežného účtu výrazne znížil, stále nepostačuje na to, aby sa veľmi veľká čistá medzinárodná investičná pozícia uspokojivým tempom znižovala na úroveň, ktorá sa považuje za obozretnú. Hoci nezamestnanosť od dosiahnutia svojho maxima na úrovni 27,8 % v roku 2013 neustále klesá, v marci 2019 stále dosahovala úroveň 18,1 %. Dlhodobá nezamestnanosť (11,9 % v prvom štvrťroku 2019) a nezamestnanosť mladých ľudí (40,4 % v marci 2019) je aj naďalej veľmi vysoká.

(5) Rada na základe hĺbkového preskúmania Komisie a posúdenia Komisie preskúmala národný program reforiem na rok 2019 a program stability na rok 2019. Grécku odporučila ([7]), aby v rokoch 2019 a 2020 prijalo opatrenia s cieľom dosiahnuť udržateľné hospodárske oživenie a odstrániť nadmerné makroekonomické nerovnováhy pokračovaním a dokončovaním reforiem v súlade so záväzkami, ktoré boli prijaté po skončení programu na zasadnutí Euroskupiny 22. júna 2018. Rada Grécku takisto odporučila, aby zameralo svoju hospodársku politiku súvisiacu s investíciami na konkrétne prioritné oblasti s cieľom zaistiť pevný základ pre rast a zároveň zmenšiť regionálne rozdiely a zabezpečiť sociálne začlenenie.

(6) Komisia 5. júna 2019 uverejnila svoje tretie posúdenie v rámci sprísneného dohľadu týkajúce sa Grécka ([8]). V posúdení sa opisuje pokrok týkajúci sa všeobecných a osobitných reformných záväzkov Grécka. Usudzuje sa v ňom, že Grécku sa po dokončení programu od augusta 2018 pomerne dobre darí. Reálny rast a tvorba pracovných miest sa udržali a Grécko v roku 2018 opäť s rezervou splnilo svoj cieľ v oblasti primárneho prebytku. Hoci došlo k určitému oneskoreniu, vďaka splneniu osobitných reformných záväzkov, ktoré sa mali dokončiť do konca roka 2018, bolo v apríli 2019 možné zaviesť dodatočné dlhové opatrenia. Grécko takisto začalo opäť získavať prístup na trhy a ťažilo z lepšieho umiestnenia v rebríčkoch ratingových agentúr. Tempo vykonávania reforiem sa však v posledných mesiacoch spomalilo a nie je zabezpečený súlad niektorých opatrení so záväzkami poskytnutými v rámci Euroskupiny. V správe sa takisto dospelo k záveru, že existujú riziká, ktoré ohrozujú dosiahnutie dohodnutého cieľa primárneho prebytku. Grécko je preto na dôležitej križovatke, pokiaľ ide o politické rozhodnutia potrebné na zabezpečenie trvalého a dlhodobého hospodárskeho oživenia.

(7) Hoci je bankový sektor naďalej dostatočne kapitalizovaný, kapitálová pozícia sa v roku 2018 mierne zhoršila v kontexte nízkej ziskovosti a nízkej kvality aktív, zatiaľ čo odložené daňové úľavy naďalej predstavujú značnú časť vlastného kapitálu Tier 1. Bankový sektor naďalej čelí výzvam, pričom zlepšenia sa dostavujú pomaly, a pretrvávajú výrazné zraniteľné miesta. Tie sú spojené s veľkým objemom problémových expozícií a nízkymi úrovňami ziskovosti, pričom pretrvávajú silné väzby na štát. Hoci objem problémových expozícií postupne klesá zo svojho maxima 107,2 miliardy EUR dosiahnutého v marci 2016, na konci roka 2018 bol stále veľmi vysoký, a to na úrovni 81,8 miliardy EUR alebo 45,4 % celkových súvahových expozícií. Grécko v posledných rokoch prijalo reformy, pričom sa pracuje na celom rade iniciatív zameraných na posilnenie rámca na riešenie nesplácaných úverov. Na to, aby sa dosiahlo rýchlejšie znižovanie objemu nesplácaných úverov, aby sa miera problémových expozícií znížila na udržateľnú úroveň a aby boli finančné inštitúcie schopné plniť svoju sprostredkovateľskú funkciu a funkciu v oblasti riadenia rizík, však bude treba vynaložiť ďalšie úsilie.

(8) Napriek pokroku dosiahnutému za posledné roky Grécko stále čelí veľkým výzvam, pokiaľ ide o podnikateľské prostredie a súdnictvo. Grécko stále výrazne zaostáva za hranicou optimálnej výkonnosti vo viacerých oblastiach štrukturálnych zložiek hlavných porovnateľných ukazovateľov (napr. čas potrebný na dosiahnutie súdneho rozhodnutia, vymáhanie plnenia zmlúv, registrácia majetku, riešenie platobnej neschopnosti atď.).

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25).
([5]) SWD(2019) 1007 final.
([6]) COM(2019) 150 final.
([7]) Odporúčanie Rady z 9. júla 2019, ktoré sa týka národného programu reforiem Grécka na rok 2019 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Grécka na rok 2019.
([8]) Európska komisia: Správa o sprísnenom dohľade nad Gréckom z júna 2019, Institutional paper č. 103, jún 2019.

(9) Grécko začalo po tom, čo mu bol v roku 2010 znemožnený prístup k pôžičkám na finančných trhoch, od júla 2017 znovu získavať prístup na trhy prostredníctvom emisií štátnych dlhopisov. Po úspešnej emisii dlhopisov v januári 2019 Grécko opäť využilo kapitálové trhy v marci 2019, keď prvýkrát od roku 2010 emitovalo 10-ročný štátny dlhopis. V júli 2019 Grécko emitovalo 7-ročný štátny dlhopis, ktorý prispeje k obnoveniu jeho výnosovej krivky a zvýšeniu likvidity na jeho trhu so štátnymi dlhopismi. Podmienky pôžičiek pre Grécko sú však v kontexte vonkajších hospodárskych rizík a vnútroštátnych zraniteľných miest aj naďalej nestabilné.

(10) Komisia dospela vzhľadom na uvedené skutočnosti k záveru, že podmienky odôvodňujúce zavedenie sprísneného dohľadu podľa článku 2 nariadenia (EÚ) č. 472/2013 sú stále zachované. Grécko naďalej čelí najmä rizikám súvisiacim s jeho finančnou stabilitou, ktoré, ak sa prejavia, by mohli mať nepriaznivé účinky presahovania na ostatné členské štáty eurozóny. Ak by sa účinky presahovania vyskytli, mohli by sa prejaviť nepriamo tým, že by ovplyvnili dôveru investorov, a v dôsledku toho aj náklady bánk a štátov na refinancovanie v ostatných členských štátoch eurozóny.

(11) Zo strednodobého hľadiska preto Grécko musí pokračovať v prijímaní opatrení na riešenie zdrojov alebo potenciálnych zdrojov ťažkostí a vo vykonávaní štrukturálnych reforiem na podporu spoľahlivého a udržateľného oživenia hospodárstva s cieľom zmierniť dôsledky viacerých faktorov vyplývajúce z minulého vývoja. Tieto faktory zahŕňajú vážny a dlhotrvajúci pokles počas krízy; objem dlhového zaťaženia Grécka; zraniteľné miesta v jeho finančnom sektore; pretrvávajúce relatívne silné prepojenia medzi finančným sektorom a gréckymi verejnými financiami, a to aj prostredníctvom vlastníctva štátu; riziko šírenia závažných tlakov v ktoromkoľvek z týchto odvetví do iných členských štátov, ako aj riziko expozície členských štátov eurozóny voči gréckemu štátnemu dlhu.

(12) S cieľom riešiť zostávajúce riziká a monitorovať plnenie súvisiacich záväzkov sa javí ako potrebné a vhodné predĺžiť sprísnený dohľad nad Gréckom podľa článku 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 472/2013.

(13) Prostredníctvom listu zaslaného 16. júla 2019 dostalo Grécko príležitosť vyjadriť k posúdeniu Komisie svoje stanoviská. Vo svojej odpovedi z 19. júla 2019 Grécko vo všeobecnosti súhlasilo s posúdením Komisie týkajúcim sa hospodárskych výziev, ktorým čelí, čo tvorí základ pre predĺženie sprísneného dohľadu.

(14) Grécko bude naďalej využívať technickú podporu v rámci programu na podporu štrukturálnych reforiem [ako sa stanovuje v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/825 ([9])] s cieľom navrhovať a vykonávať reformy, ako aj pokračovať v kľúčových reformách a dokončiť ich v súlade s politickými záväzkami monitorovanými v rámci sprísneného dohľadu.

(15) Komisia má pri vykonávaní sprísneného dohľadu v úmysle úzko spolupracovať s Európskym mechanizmom pre stabilitu v kontexte systému včasného varovania,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Obdobie sprísneného dohľadu nad Gréckom podľa článku 2 ods. 1 nariadenia (EÚ) č. 472/2013, ktoré Komisia aktivovala vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2018/1192, sa predlžuje o obdobie ďalších šiestich mesiacov so začiatkom 21. augusta 2019.

([9]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/825 zo 17. mája 2017, ktorým sa ustanovuje program na podporu štrukturálnych reforiem na obdobie rokov 2017 až 2020 a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013 a (EÚ) č. 1305/2013 (Ú. v. EÚ L 129, 19.5.2017, s. 1).

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Helénskej republike.

V Bruseli 26. júla 2019

Za Komisiu
Pierre MOSCOVICI
člen Komisie